

Ärende: VN/846/2018

Begäran om utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till Ålands självstyrelselag

Remissinstansens utlåtande

Ni kan skriva ert utlåtande i textfältet nedan

Specialmotivering

5 kap. Lagstiftningen

Enligt lagtexten i 5 kap. 28 § 1 mom. 46 punkten i utkastet till regeringsproposition ska riksdagens lagstiftningsbehörighet omfatta Åland i fråga om apoteksväsendet, mediciner och medicinska anordningar, narkotika och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen samt framställning och användning av kemikalier som är giftiga för människan.

Säkerhets- och kemikalieverket konstaterar att varken EU:s kemikalielagstiftning eller den nationella kemikalieregleringen innehåller en definition eller ett omnämmande av den i propositionen föreslagna formuleringen "framställning och användning av kemikalier som är giftiga för människan". Formuleringen är avsedd att ersätta 27 § 1 mom. 30 punkten i den gällande lagen som innehåller uttrycket "framställning av gifter och fastställande av deras användningsändamål". Den föreslagna formuleringen "framställning och användning av kemikalier som är giftiga för människan" motsvarar inte heller vedertagna begrepp och dess innehåll framgår inte av motiveringarna. Samma anmärkning gäller också den föreslagna 48 § 7 punkten om landskapsregeringens behörighet samt motiveringen till 27 § 1 mom. 19 punkten.

I förordningen (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP-förordningen) anses endast ämnen och blandningar som klassificerats i följande faroklasser vara farliga för människor:

– akut toxicitet (Acute Tox. 1, 2, 3 och 4) samt Specifik organtoxicitet – enstaka exponering (STOT-SE 1 och 2) och Specifik organtoxicitet – upprepad exponering (STOT-RE 1 och 2).

Ifall avsikten är att det föreslagna uttrycket ”kemikalier som är giftiga för människan” ska omfatta samtliga faroklasser enligt CLP-förordningen vore begreppet ”hälsofarliga kemikalier” lämpligare.

I specialmotiveringarna (s. 147) hänvisas till Reach-förordningen (EG) nr 1907/2006. Förordningen gäller alla ämnen och blandningar (även andra än de kemikalier som klassificeras som farliga enligt CLP-förordningen) och med stöd av den identifieras vissa ämnen som ämnen som inger mycket stora betänkligheter (SVHC-ämnen) bland annat utifrån vissa hälsofarliga egenskaper. Det framgår inte av propositionsutkastet om detta är av betydelse för definitionen av kemikalier som är giftiga för människan. Bägge ovan nämnda EU-kemikalierregelverk innehåller definitioner av tillverkning och av användning. Med tillverkning avses tillverkning av ett ämne (inte av en blandning) och med användning avses exempelvis blandning av en blandning (artikel 2.14 och 2.25 i CLP-förordningen).

Säkerhets- och kemikalieverket påpekar att det finns ett fel på sidan 147 i propositionsutkastet. I det sista stycket i motiveringen till 28 § 1 mom. 46 punkten hänvisas till 48 § 6 punkten i lagförslaget, då hänvisningen ska vara till 7 punkten.

Säkerhets- och kemikalieverket påpekar att avsnittet om ädla metaller i specialmotiveringen på sidan 148 (28 § 1 mom. 48 punkten i lagförslaget) bör ses över. Enligt motiveringen motsvarar bestämmelserna i punkten 27 § 20 punkten i nuvarande lag och avsikten är inte att ändra dess innebörd. Säkerhets- och kemikalieverket föreslår att de tre sista meningarna i andra stycket ändras enligt följande:

”I varje konventionsland finns ett ackrediterat kontrollorgan som granskar och stämplar produkterna. Bestämmelser om kontrollorganet och tillsynsmyndigheten och om deras uppgifter finns också i den nationella lagstiftningen. Enligt 2 § i lagen om ädelmetallarbeten är tillsynsmyndigheten Säkerhets- och kemikalieverket som godkänner namnstämplarna och upprätthåller ett officiellt register över dem samt godkänner kontrollorganet.”

Säkerhets- och kemikalieverket föreslår vidare att till motiveringen fogas följande mening: ”Arbets- och näringsministeriet befullmäktigar kontrollorganet att granska och stämpla ädelmetallarbeten med CCM-stämpeln enligt ädelmetallkonventionen.”

Enligt 30 § i propositionsutkastet kan lagstiftningsbehörighet som hör till riksdagen överföras till Åland i enkel lagstiftningsordning. Enligt 1 mom. 9 punkten i den föreslagna paragrafen kan behörighetsområdet måttenheter, mätredskap och mätmetoder eller delar av behörighetsområdet överföras på lagtinget genom en lag som stiftas i enkel lagstiftningsordning och med lagtingets samtycke.

I sitt utlåtande från 2017 till slutbetänkandet från Ålandskommittén som förberedde reformen av självstyrelselagen behandlade Säkerhets- och kemikalieverket ingående de praktiska begränsningar som anknyter till överföring av behörighetsområdet måttenheter, mätredskap och mätmetoder till landskapets behörighet. För att behörigheten ska kunna överföras till Åland bör landskapet ha förutsättningar att

- bli en del av det internationella måttenhetssystemet jämsides med finska staten
- godkänna för landskapet besiktningsorgan för att utföra kontroller av mätinstrument som används inom bland annat handeln och industrin, till exempel vågar
- ha en effektiv tillsyn av mätinstrument på Åland som omfattar både utsläppande på marknaden och användning av mätinstrument
- delta i samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna för mätinstrument i Finland, Norden och EU.

I motiveringen i propositionsutkastet hänvisas till att det under beredningen av propositionen i fråga om de behörighetsområden som föreslås höra under tillämpningsområdet för bestämmelsen har betonats vikten av att förvaltningen finns placerad fysiskt på Åland och att tjänsterna kan tillhandahållas på svenska. Med hänvisning till denna motivering konstaterar Säkerhets- och kemikalieverket att Statens ämbetsverk på Åland utövar tillsyn över användningen av mätinstrument på det lokala planet på samma sätt som regionförvaltningsverken i riket (se 34 § i lagen om mätinstrument, 707/2011).

Därtill besitter Säkerhets- och kemikalieverket den kapacitet som krävs för att tillhandahålla rådgivning och myndighetstjänster på svenska som stöd till de lokala myndigheterna. Verket har också heltäckande webbsidor på svenska på <https://tukes.fi/sv/produkter-och-tjanster/matinstrument>. På Åland utför kontrollorganet Inspecta Tarkastus Oy regelbundna verifieringar av mätinstrument under användningstiden. Kontrollorganet ska i sin verksamhet iakttå språklagen, med andra ord vid behov utföra besiktningarna även på svenska, då dessa handlar om sådan utövning av offentlig makt som avses i 124 § i grundlagen.

Peltonen Kimmo
Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)

Talsta Minna
Säkerhets- och kemikalieverket